

بالالارعا ارنالغان

ساشى بىر تون

ھىكايىلار

(2 - كىتاپ)



شىنجاڭ جاستار - ورنەدەر باسپاسى

بالالارعا ارنا لغان

مىڭى بىر تون

ھىكايالارى

(2 - كىتاپ)



شىنجاڭ جاستار - ورەندەر باسپاسى

2005 - ۇرىمىجى



图书在版编目(CIP)数据

儿童一千零一夜(2). / 贾尔肯 编; — 乌鲁木齐:
新疆青少年出版社 2006.3

ISBN 7 — 5371 — 4077—4

I … 儿 II … 贾 III — … 哈萨克族—文学作品集—哈萨克语
(中国少数民族语言) N I 371.73

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 002362 号

责任编辑: 古丽孜拉·努尔哈孜

责任校对: 努尔斯发提·库

封面设计: 巴 哈 提

儿童版

一千零一夜 (哈萨克文)

(2)

贾尔肯·依达亚提 编

新疆青少年出版社出版

(乌鲁木齐市胜利路 100 号 邮编: 830001)

新疆新华书店发行 新疆社会科学院印刷厂印刷

787×1092 毫米 32 开本 4.125 印张

2006 年 3 月第 1 版 2006 年 3 月第 1 次印刷

印数: 1—3060

ISBN7—5371—4077—4I.1967 定价: 5.00 元

جاۋاپتى رەداكتورى: گۈلزىرا نۇرعازى قىزى
جاۋاپتى كوررەكتورى: نۇرسىپات قۇرمەت قىزى
مۇقاباسىن جوبالاعان: باقت ەسكەندىر ۇلى

بالالارعا ارنالغان
مىڭ ءبىر ءتۇن
حىكايالارى (2)

قۇراستىرعان: جارقىن ىدايات ۇلى

*

شىنجاڭ جاستار - ورەندەر باسپاسى باستىردى
(ءۇرۈمچى جەڭىس كۈشەسى 100 - قورا، پ: 830001)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەندەرى تاراتادى
شىنجاڭ قوعامدىق ىلىمدار اكادەمىياسى باسپا زاۋودىندا باسلىدى
فورماتى 1/32 1092×787 م، باسپا تاباعى: 4.125
2006 - جىل ناۋرىز 1 - باسپاسى
2006 - جىل ناۋرىز 1 - باسلىۋى
تىراجى: 1-3060

ISBN7 — 5371 — 4077—4/I.1967

باعاسى: 5.00 يۋان

باسپادان

كەزىندە پارسى ەلىندە ابباس دەگەن ۇرپاقتان-ۇرپاققا جالعاسقان پاتشالىقتىڭ ەڭ بەدەلدى حالىفاسى («تاق مۇراگەرى» دەگەن ماعىنادا) — ھارون راشىد (جاڭا ەرانىڭ 809 — 786-جىلدارى بىلىك جۇرگىزگەن) بولپتى. ال، پاتشالىقتىڭ ورتالىعى باعدات شاھارى (قازىرگى يراقتا) بولعان. حالىفا ھارون راشىتتىڭ ورداسىن، ونىڭ ورتالىعى باعدات شاھارىن تاريحي ارتقى كورىنىس ەتكەن «مىڭ ءبىر ءتۇن» حىكايالارى اۋەلدە پارسى ەلىندە، ونان سولڭ يىندىا، اراب حالىقتارى اراسىندا كەڭ تارالىپ، 16-عاسىر تۇسىندا رەسمى جازبا تۇرىندە كىتاپقا تۇسەدى. بۇل حىكايالار اراب تۇبەگى، جۇڭگو، ەگىپەت جانە يىدىاداعى حالىقتار اراسىندا كەڭ تارالعان كوپتەگەن ەرتەگىلەردى ءوز ىشىنە قامتىعان. دۇنيە ءجۇزى ادەبىيەتىنىڭ تاڭداۋلى ۇلگىسىنە جاتاتىن بۇل حىكايالار كىتاپ بولپ شىققاننان باستاپ، كۇللى دۇنيە سان الۋان ۇلتتىڭ تىلىنە اۋدارىلىپ، بارشا جۇرتتىڭ ورتاق قازىناسىنا اينالدى.

«مىڭ ءبىر ءتۇن» حىكايالارى قىزىقتى دا تارتىمدىلىعىمەن، كەيىپكەرلەرىنىڭ تاڭعاجايىپ كەشىرمەلەرىمەن، ۋاقىيالارنىڭ دارالىعىمەن وقىرماندى وزىنە جالت قاراتىپ، بۇلتارتىپاستاي بۇرىپ باۋراپ الادى.

ۋاقىعالارغا سول زامانداغى ەلدىڭ سالت-ساناسى، مادەنىيەتى،
تۇرمىسى سىڭىرىلگەن.

جاقسى كىتاپ — جان ازىعى دەگەندەيىن، بۇل كىتاپ
بالالاردىڭ «مىڭ ەبىر ەتۇن» خىكايالارىن ەتۇسىنىپ
وقۇنا، ودان رۇحاني ەلاززات الۇنا سەپتىگىن تيىگىزۋ
ەۇشىن، ولاردىڭ ەتۇسىنۇ، ەۇمنىۋ ورەسىن كوزدە ەۇستاي
وتىرىپ بالالار تىلىمەن قۇراستىرىلدى. قۇراستىرىلۇ
بارسىندا بالالارغا ارنالغان حانزۇشا جانە قازاقشا نۇسقاسىنان
پايدالانىلدى. بۇل كىتاپتى وقىعاندا بالالاردىڭ بۇدان 10
نەشە عاسىردىڭ الدىنىداغى بەيتانىس دۇنيەمەن
تىلدەسەرى حاق.

مازمۇنى

- 1 ئىمتاي جومارت تۇرالى اڭگىمە
- 4 قۇلىپ سالىنغان ساراي تۇرالى اڭگىمە
- 7 بىر خالىفا تۇرالى اڭگىمە
- 14 التىن قالا تۇرالى اڭگىمە
- 20 جالغان خالىفا تۇرالى اڭگىمە
- 38 داۋلى دوربا داۋلى دوربا
- 42 ۇرى بالا تۇرالى اڭگىمە
- 47 ابۇ ماحامبەت-تانبالى تۇرالى اڭگىمە
- 71 جالغان حات اپارۇشى تۇرالى اڭگىمە
- 77 عالي تۇرالى اڭگىمە
- 117 بىر كەدەيدىڭ اڭگىمەسى
- 121 سويى بالا تۇرالى اڭگىمە
- 125 ەپپەن كۈن كورۇشى تۇرالى اڭگىمە

اتمىتاي جومارت تۇرالى ائىگىمە

ەرتە، ەرتە، ەرتەدە اتمىتاي جومارت دەگەن ادام بولمىپتى. اتمىتاي جومارت ولگەن سولڭ سۈيەگىن اپارىپ ءبىر بىيىك تاۋدىڭ باسنا كومىپتى. مولانىڭ الدىنا ايلادامداردىڭ سۈرەتىن سالىپ، ادمى تاستارمەن اشەكەيلەپتى. ونىڭ قاسىنان ءبىر ارقى سۋاعىپ جاتادى، جولدان وتكەن جۇرگىنىشى كەرۋەندەر سوعان كەلىپ توقتاپ قونىپ، كەيىرەۋى تۈستەندى ەكەن. قونعاندارى ءتۈنى بويى ادمى ءان، اسەم كۈيدىڭ داۋىسىنا بولەنىپ راقاتتانايدى، ءبىراق تاڭ اتقان سولڭ قاراسا، تەك تاستا تۇرعان قىزداردىڭ سۈرەتىنەن باسقا جان-جانۋار، ماقلۇق بۇل ماڭنان تابىلمايدى ەكەن.

ءبىر كەزدەرى ارابتىڭ ءبىر پاتشاسى كەلىپ سول ارىقتىڭ جاعاسىنا قونادى. ول ارىقتىڭ جاعاسىندا قونىپ جاتقان ءتۈنى نەشە ءتۈرلى داۋىس شىعپ، ۇيقى بەرمەيدى. بۇل داۋىستار سۈيىكىمدى ءان، كۈي مەس، — زارلى، جىلاغان داۋىس سىياقتى ەستىلەدى. پاتشا قاسىنداغى جولداس تارىنان:

— بۇل داۋىس نە ءوزى؟ — دەپ سۇرايدى.

— تاۋدىڭ باسنىدا اتمىتاي جومارتتىڭ مولاسى بار.

سونى اينالا نەشە ءتۈرلى ماقلۇقتىڭ، ادامنىڭ سۈرەتتەرىن سالعان. سونان وسىنداي داۋىس شىعادى، — دەيدى بىلۋشىلەر.

پاتشا اتمتاي جومارتنىڭ مولاسىن سىقاق قىلغىسى
كەلەدى.

— بۇل كىسىنى اتمتاي جومارت دەيدى ەكەن، ونىڭ،
اتاعى جەر جارىپ، ەلدىڭ اغىزى بولپىتى. ولگەننەن سولڭ
ءبىر كىسىلىك تە قاسىيەتنىڭ كەتكەنى مە؟ مولاسىنىڭ
قاسىنا كەلىپ تۇنەپ، اشتان-اش جاتىرمىز. بىزدەن بىردەڭە
ءۇمىت ەتكەندەي مولاسىنىڭ زارلاغانى قالاي؟ — دەيدى.
بۇعان پاتشانىڭ قاسىنداعى كىسىلەردىڭ ءبىرازى
كۈلەدى، ءبىرازى ۇندەمەيدى. پاتشا ءبىراز جاتىپ
ۇيقتايدى. ءبىر كەزدە ۇيقىسىنان ۇشىپ تۈرەگەلىپ ايعاي
سالىپ:

— اكەل، مەنىڭ تۈيەمدى. اكەلىڭدەر! — دەيدى.
شوشىپ ويانغان اربىتار پاتشانىڭ شوگىپ جاتقان
تۈيەسىن اكەلىپ، الدىنا تارتا بەرەدى.

— تەزدەتىپ سوي، — دەپ اقىرادى پاتشا.
تۈگىن دە تۈسىنبەگەن اربىتار تۈيەنى سويىپ
جىبەرەدى. ەتىن كاۋاپ قىلىپ پىسىرىپ ءبولىپ جەيدى.
— تاقسىر-اۋ، مۇنىڭىز قالاي؟ — بىزگە جايىن ايتىپ
تۈسىندىرسەڭىزشى، — دەيدى.

— ايتايىن، — دەيدى پاتشا، — ۇيقتاپ كەتسىممەن
تۈسىمە اتمتاي جومارت كىردى. قىلىشىن جالاڭاشتاپ،
ءبىر قولسىمەن جامەدى ۇستاپ تۇرىپ: — سەن مەنى مازاق
قىلايىن دەگەن ەكەنىڭ، مەنىڭ جومارتتىمىم ءوزىمنىڭ
ءتىرى كەزىمدە بولدى. ولگەننەن سولڭ ءتىرى كىسىمەن
مەنىڭ جۈمىسىم جوق. جومارت بولغان كىسى بىرىنەن
الىپ، بىرىنە بەرەدى. مەن ءالى دە سۈنى ىستەيمىن.

قاسىڭداي مىنا كىسىلەرگە قوناعاسىم — سەنىڭ تۇيەڭ.
مىنە، ەتىن پىسىرىپ جەي بەرىڭدەر دەپ تۇيەمدى
قىلىشىمەن شاۋىپ جىبەردى. ءسويتىپ جومارتتىڭ
ارۋاعىنان جەڭىلىپ، تۇيەمدى سويىسقا بەردىم. ءباربىر،
جومارت شاپقان تۇيە قايتسە دە ولەدى، — دەيدى.

ەرتەڭىنە جولداسىنىڭ بىرىنە مىنگەسىپ پاتشا جولنا
ءجۇرىپ كەتتى. جول بويىندا ءبىر تۇيەگە ءمىنىپ، ءبىر
تۇيەنى جەتەلەپ سوعىپ كەلە جاتقان ءبىر جىگىت
كەزدەسەدى. ول جولاۋشىلاردىڭ الدىن كەس-كەستەپ:

— مۇنىڭ شىندە پاتشا بار ما؟ — دەپتى.

— ءيا، بار، ول كىسى الدىڭداي تۇرعان، ونى
قايتەسىڭ؟ — دەپتى جولداسىنىڭ ءبىرى.

— مەن اتىمتاي جومارتتىڭ بالاسى عالي بولامىن.
تۇندە اكەم تۇسىمە كىرىپ:

— بالام، مەن باسىما قونىپ جاتقان ءبىر توپ ادامعا
پاتشانىڭ تۇيەسىن سويىسقا بەردىم. سوعان تۇيە اپارىپ بەر
دەپ ەدى. ەندەشە مىنا تۇيە سىزدىكى، — دەپ تۇيەسىن
كولدەنەڭ تارتا بەرىپتى. ءسويتىپ:

— بۇعان قوسىپ بەرەتىن دۇنيە بولماعان سولڭ، جالاڭ
تۇيە عانا بولىپ قالدى. ەندى رىزا بولىڭىز، — دەپ جىگىت
جايىن ايتىپ قايتىپ كەتپتى.

پاتشا اتىمتاي جومارتتىڭ مولاسىندا جاتىپ ىستەگەن
ساحىلىعىنا قايران قالىپ، ۇيىنە قايتىپتى.

قۇلۇپ سالىنغان ساراي تۇرالى ائىگىمە

رۇمنىڭ كۆپ قالاسىنىڭ بىرىندە كۆپ زامان ئېىر
اۋلەتتەن پاتشا بولۇشلار كۆپ بولۇپتى. ولاردىڭ ئېىر ادەتى
قايسىسى پاتشا بولسادا، سارايعا ئېىر قۇلۇپ سالىنىپتى.
ئېىر اۋلەتتەن جىيرما سەگىز پاتشا بولۇپ، پاتشالىق باسقا
كىسىگە اۋىسپاپتى.

جاڭا پاتشا ول سارايعا قۇلۇپ سالماپتى. قايتا
قۇلىپتاردى بۇزۇپ، ئىشەن كۆرەم، — دەپتى. قارت
ۋازىرلەر:

— تاقسىر، اشا كۆرەمىڭىز، «ول اشىلماسىن» دەگەن
بۇرىنقىلاردان ئانىيحات بار. سوندىقتان ار پاتشا تاققا
وتىرغان سايىن ئېىر قۇلۇپ سالاتىن، ئىز دە قۇلۇپ
سالماڭىز، — دەپتى.

ئېىراق جاڭا پاتشا ونى تىڭدايمىسى كەلمەيدى: «مۇندا
نەندەي كەرمەت بار ەكەن؟ بالكىم اسىل قازىنا بار
شىعار؟» دەپ ئېىر كۈنى بارلىق قۇلىبىن بۇزۇپ سارايدى
اشىپتى. ونىڭ ئىشەنەن ەشقانداي قازىنا شىقپاپتى. تەك
ئىشەنەنقا، تۈپەگە مىنگەن نايزالى اراپتاردىڭ كۆپ
قوسىنىنىڭ سۆرەتەن سالىپ قويۇپتى. سول سۆرەتەنىڭ
استىنا «بۇل سارايدى قاي كۈنى اشىپ، وسى سۆرەتەردى
كۆرگەننەن كەيىن ۇزاماي وسى قالانى، وسى سۆرەتەگى
اراپتار كەلىپ باسىپ الادى» دەپتى.

پاتشا اشقاننا وكىنىپ سارايدى قايتا جاۋىپتى. ئېىراق

سېقىرلى سۆرەتكە جان بېتىپ، جاۋ كەلىپ قالدى. ول قالانىڭ اتى انداس ەدى، انداس قالاسىن شاۋىپ الىپ، پاتشانى ولتىرەدى. مالىن تالايدى. قاتىن-بالالارىن تۇتقىن قىلىپ ۇستاپ الىپ كەتەدى.

انداس قالاسىن جاۋ شاپقاندا مىناداي قىمبات باعالى زاتتار قولغا تۇسەدى: بىر بۇز سەكسەن جاقۇت تاسىن ورناتقان بىر تاس تابىلادى. ول اتامزىمانى بىر ۇلى پاتشادان قالسا كەرەك. سونىمەن بىرگە كۆپتەگەن قىمبات باعالى تاستار تابىلادى. سول قالانىڭ نىشىندە بىر قورعان بار ەكەن، وعان نايزالى اسكەرلەر كىرە الماۋشى ەدى. اربىتار سونى قىراتىپ، وتە كۆپ التىن، كۈمۈستى قولغا تۇسىرەدى. كۆپ قازىنانىڭ نىشىنەن بىر ۇلكەن داستارقان شىعادى. ول سۇلەيمەن پايىغامباردان قالغان ەكەن. ونىڭ اينالا جىيەكتەرىنىڭ بارلىعى دۇنيەدە كەزدەسپەيتىن مانەرمەن اشەكەيلەنىپتى. داستارقانغا قوياتىن بىدس-اياقتار دۇنيەدە جوق اسىل تاستاردان ىستەلگەن.

ونان باسقا بىر كەسەك تۇتاس التىن تابىلىپتى. وندا بۇرىنقى يونان خاتىمەن، گاۋھارمەن جازىلغان خات بار ەكەن. سول قالادان بىر كىتاپ تابىلىپتى. وندا بۈكىل جەر جۇزىندەگى شۆپتەردىڭ پايداسى مەن زىيانى جازىلىپتى. ونان باسقا تىلىسمات، عىلمىي حىمىيا، اي مەن كۈن، اسپان، جەردى بىلەتىن عىلىمدار جازىلغان ەكەن. ونان باسقا بىر كىتاپتا جەر جۇزىندەگى بار توپىراقتىڭ پايدا-زىيانىن جازعان ەكەن. سولاردىڭ اراسىنان اسىلتاستان جاسالغان بىر تاقتاي تابىلىپتى. وندا دۇنيەنىڭ، ۇيلەردىڭ قالاي سالىناتىندىعى جونىندەگى سۆرەت سالىنعان ەكەن. بىر

ۈلگەن قۇمىرا تابىلىپتى، ئېىر تەڭگە دەي تاستى شىئىنە
 تاستاپ جىبەرسە جۇز تەڭگەگە اينالادى، قاراعان كىسىگە
 جەتى ئىقلىم دۇنيە تۇپ-تۈگەل انىق كۆرىنەتتىن ەدى.
 سول شاھاردان تاغى ئېىر كەن تابىلادى، وندا تاۋىسا
 المايتىن جاقۇت تاستارى بار ەدى. وسى دۇنيەنىڭ ئېىرىن
 ۋالىد بىن عابدۇل-مالىكتىڭ الدىنا السىپ كەلەدى. سول
 شاھارغا ئېىر ارابتى پاتشا قىلدى. رۇمداعى بارلىق شاھاردىڭ
 ەڭ ۈلگەنى سول شاھار بولادى.



بىر خالىفا تۋرالى اڭگىمە

ەرتە زاماندا بىر قالاعا خالىفا بولغان مامۇن اتتى بىرەۋگە ونىڭ يىراھىم اتتى نەمەرە تۋىسى باغىنۇدان باس تارتادى دا يوري دەگەن قالاعا بارىپ ءوز بەتىمەن خالىفالىق قۇرىپ، سول قالپىمەن ون ەكى اي «خالىفا مەن» دەپ وتىرادى. مامۇن تۇىسقاندق قالپىمەن موين ۇسىنىپ، ورداعا باغىنۇعا شاقىرىپ كىسى جىبەرەدى. ول قىسايىپ بولىمىدى. «ماعان ونداي باسىنىڭ سۋى كەپپەگەن خالىفانىڭ كەرەگى جوق. ءوزىم خالىفامىن» دەيدى. مامۇن امالسىز اسكەر شىعارادى.

يىراھىم بۇل خاباردى ەستىپ، ۇرىسقا شىداماي باعداتقا قاشىپ كەتتى. مامۇن «كىمدە-كىم يىراھىمدى ۇستاپ بەرسە، ءجۇز التىن بەرەم» دەپ جارلىق شاقىرادى. سوندا ءوز زامانداستارىنا يىراھىم بىلاي دەيتى: «جارلىق سولاي شىعارىلعان سولڭ جانىم شوشىپ كەتكەندەي بولدى. سەبەبى، باعداتتا نە كوپ — كەدەي كوپ، ءجۇز ءدىلدا تۇگىل بىر ءدىلدا بەرسە دە مەنى ۇستاپ بەرە سالاتىن ادام كوپ. ەندى قۇتىلا المايتىنىمدى ءبىلدىم. بەسىن ۋاقىتىندا ۋىدەن شىقتىم دا قايدا بارارىمدى ءوزىم دە بىلمەي بىر كۈشەگە تۇسىپ كەتە بەردىم. سول كۈشەنىڭ باسىندا شاشتارازى بار ەدى، سوعان كەلىپ: «مەنى تىعتاتىن جەرىڭ بار ما، ەڭ بولماسا بىر ساعاتتاي تىعلا تۇرايىن» دەدىم. ول ەسىگىن مىقتاپ جاۋىپ دالاعا كەتىپ قالدى. مەنىڭ

قورقىنىشىم ۋەدەي تۇستى: «وسى مەنى قاماپ، ءوزى مامۇنعا اقشا العالى كەتپەدى مە ەكەن، كىم بىلەدى، التىن كورگەندە پەرىشتە دە جولدان شىعپتى. التىن قىزىقتىرعان شىعار» دەدىم. قورققانىم سوندای، مىيىم قايناپ تۇرعانداي سەزىلدى. ءسويتىپ وتىرعانىمدا قاسىنا ءبىر ادام ەرتىپ شاشتارازى كەلدى، ونىڭ ارقالاتىپ الىپ كەلگەنى ءان-كۈي تارتاتىن اسپاپتار ەكەن، سولارىن جايعاستىرىپ، ماعان: — ءسىزدىڭ كەلگەنىڭىز ماعان قۇت بولعاي-اق تا ... ەندى وتىرىپ اس ءشىڭىز، كوپتەن قولىمنان ءبىر ءدام تاتىرۋعا نىتىيىپ ءجۇر ەدىم، — دەدى.

مەن دە ونشا توق ەمەس ەدىم، اس شۇگە زاۋقىم ابدەن-اق سوعىپ وتىر ەدى.

تاماق شۇگە وتىردىم. اينالامدا قارا تۇمانداي قايتاپ العان قورقىنىش سەرىپىلگەندەي بولدى. استى ءشىپ بولعان سولڭ شاشتارازى:

— تاقسىر، مەن سىزگە ءتىل قاتقانداي دارەجەسى بار ادام ەمەسپىن، سىزبەن وتىرىپ قىزىق اڭگىمە ايتساق، كوڭىل ءبىر كوتەرىلىپ قالار ەدى.

— مەنىڭ اڭگىمە سۈيەتىنىمدى قايدان بىلەسىڭ؟ — دەدىم.

— وي، اللاي، جاقسىنىڭ وزىنەن بۇرىن اتاعى كەتپەي مە، ءسىز يىراھىم بىن ماھىسىز عوي. جاپ-جاڭا مامۇن ءسىزدى تاۋىپ بەرگەنگە ءجۇز ءدىلدا بەرەم دەپ جار شاقىرىپتى، — دەدى.

مەن ونىڭ شىن دوس ەكەنىن ءبىلدىم. وسى قاشىپ جۇرگەنىم، ۇستالسام ولەتىنىم، ۇيدە قالعان بالالارىم ويىما

تۇسىپ مېنا بىر ولەڭدى وقىدىم:
جىل قۇسىنداي ورنىقپاس،
ۇشپالى باقت نە دەيىن.
كەشە بىر ەلگە پاتشا ەدىم،
بۇگىن قاشقىن — كەدەيمىن.

شاشتارازى قولىنا ساز الپ:
— تاقسىر، رۇقسات ەتىڭىز، مەن دە بىر ولەڭ
وقىيىن، — دەدى. «وقى» دەپ رۇقسات ەتتىم. ول:
قاندای جۇمىس بولسا دا،
تاعدىر دا تەڭگى، تاقسىرىم.
جوقتان قورقپ جابىرقاۋ،
ادەتى بولماس جاقسىنىڭ.

مەن شاشتارازىنىڭ سوزىنە قايران قالدىم. ۋايىمدى
قويىپ قۇۋانشقا كىرە باستادىم. بىر قالتا التىنىدى
شاشتارازىنىڭ الدىنا قويىپ: «مەن كەتەيىن، بىر جەردە
وتىرا بەرۋدى جاعداي كۈتەرمەيدى. دوستىم» دەدىم.
شاشتارازى التىن بەرگەنمە قاتتى نارازى بولپ، قالتامدى
وزىمە لاقتىرىپ جىبەردى.

— تاقسىر، التىن بەرگەنىڭىز مەنى كىمگە
ساناعانىڭىز؟ ارقاشان دوستىڭ قىزمەتى ساتۋىسىز بولۇعا
تەيىس. مەن نە سىتەسەم دە دوستىڭىز ساتۋىسىز سىتەدىم،
الى دە سىتەيمىن. سىزدىڭ التىن بەرگەنىڭىز مەنى
رەنجىتەدى. ەگەر سىزدەن باسقا سىر مېنىز دوستىڭ بىرى
وسىنى سىتەسە، ۇزىمدى ولتىرگەن بولار ەدىم، — دەدى.

يېراھىم اڭگىمەسىن سوزىپ بىلاي دەدى:

— شاشتارازىنىڭ شىن دوستىغا كوزىم جەتتى.
التىندى قايتا ۋىسنۇم ۋىيات بولاتىن سياقتانغان سوڭ،
قايتقالى قاقپاسىنا كەلگەندە ارتمىنان شاشتارازى كەلىپ:
— «سىز قايدا باراسىز، وسى ۋىي سىزگە حاۋىپسىز
عوي، بۈگىن وسىندا قونۇڭىزدى وتىنەم، — دەدى.

مەن ويلانىپ توقتاپ قالىدىم. وعان:

— مەن «سوزىڭىزى ۋىياتار دەدىم، «بىراق جۇمىسالاتىن
قارىجىنى مىناۋ مەنىڭ التىنمىنان جۇمىسايتىن بولاسىڭ.
دوستىق وزىنە باسقا، قالا تۇرمىسى وزىنە باسقا. قۇر دوستىم
دەپ «ئىشپ-جەپ، ەرتەڭىنە اشىقتىرسام، نەم دوستىق
ستەگەن بولادى. سەن مەنى دوس دەپ تۇسىنگەندە، مەنىڭ
دوستىم — «وزىڭىزى ۋىياتار. سوندا عانا دوستىق
تۈگەلدەندى، — دەدىم.

ول قاتتى رەنشىتى تۇردە:

— ايتقانڭىز بولسىن، ۋىيگە كىرىڭىز، — دەدى. مەن
ۋىيىنە كىردىم. اقىرىندا سونىڭ ۋىيىندە بىرنەشە كۈن
قوندىم. ودان ارتىق جاتۇعا «داتىم شىداماي كەتۋگە اينالدىم.
شاشتارازى التىندى وزىمە قايتاردى. سونىمەن «جۈرپ «بىر
كوپىرگە كەلدىم. ونىڭ ەكى جاعىندا دا مەنى نىزدەپ جول
توسۇشلار تۇر ەكەن. ارعى بەتتە اتتى اسكەر تۇر.

مەن ۋلكەن قورقىنىشىپەن كوپىردەن «وتىپ كەلىپ
جىيەككە شىعا بەرگەندە بىرەۋ مەنىڭ تۇلعالىمان تانىپ ۋىستاي
الدى. ونىڭ استىنىدا ۋىركەك ات بار ەكەن، مەن
جانپارمەنىمەن اتىن تۇمىسقتان سالىپ جىيەردىم. ات تۇلاپ
ۋىستىندەگى ادام سۇعا قۇلاپ «تۇستى. زىمىراپ كوشەگە